

Av. Hamit TIRYAKI
İş Hukuku Uzmanı

50'DEN AZ ÇALIŞANI OLAN AZ TEHLİKELİ İŞYERLERİNİN İŞYERİ HEKİMİ VE İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI İSTİHDAM ETME YÜKÜMLÜLÜĞÜ 2023 YILINA ERTELENDİ

1. GİRİŞ

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu işyerlerini az tehlikeli, tehlikeli ve çok tehlikeli olmak üzere üç sınıfa ayırmıştı. İşyerleri tehlike sınıflarına göre kademeli olarak iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli çalıştırma yükümlülüğüne 2012, 2016 ve 2020 Yıllarında geçirilmiştir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 38 inci maddesine göre, 01.07.2020 tarihinden itibaren az tehlikeli sınıfta yer alan Kamu ve özel sektörün bütün işyerlerinde iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi çalıştırmak veya bunlardan hizmet almak zorunluluğu, 7252 Sayılı Dijital Mecralar Komisyonu Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla bu sefer 31/12/2023 tarihine kadar ertelenmiştir.

50 den az çalışanı olan işyerleri için işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı çalıştırma yükümlülüğü 1 Temmuz 2020'den 31.12.2023 tarihine ertelendi. Tek bir çalışanı olsa dahi örneğin apartmanlar, tek bir çalışanı (kapıcısı) olsa dahi iş güvenliği ve sağlığı hizmeti alması gerekmektedir. Yaklaşık 1 milyon işverenin bu zorunluluk kapsamında olduğu belirtilmektedir. Daha önce üç kez ertelenen uygulamada bir değişiklik yapılmazsa, bundan sonra hukuk bürosu, terzi, manav, berber, eczane, bakkal, emlakçı, muhasebeciler gibi çalışan sayısı 50'yi geçmeyen az tehlikeli işyerleri için iş sağlığı ve güvenliği konusunda yeni yükümlülükleri 31.12.2023 tarihinden itibaren söz konusu olacaktır.

2. AZ TEHLİKELİ İŞYERLERİNİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU KAPSAMINDAKİ YÜKÜMLÜLÜKLERİ

2.1. Yükümlülüklerin Üç Kez Ertelendiği

2012 Yılında kabul edilen 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 38 inci maddesiyle, 50'den az çalışanı olan “az tehlikeli işyerleri” için getirilen yükümlülükler önce 1 Temmuz 2016'ya, sonra 1 Temmuz 2020'ye, en son da 31.12.2023'e ertelenmiştir.

2.2. Tehlike Sınıfları ve Nace Kodu¹

¹ Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması NACE (Altılı Faaliyet) olarak adlandırılmakta olup, Avrupa'da ekonomik faaliyetlerle ilgili istatistiklerin üretilmesi ve yayılması amacıyla yönelik bir başvuru kaynağı olarak kullanılmaktadır. NACE kodlamasında faaliyet konularına göre

Tüm işverenleri yükümlülük altına alan **6331** Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Kanunu **1 Ocak 2013** tarihi itibarıyla yürürlüğe girmişti. 29 Mart 2013 Tarih ve 28602 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan iş sağlığı ve güvenliğine (İSG) ilişkin Tehlike Sınıfları Listesi Tebliğine göre tüm işletmeler Nace kodlarına karşılık gelen tehlike sınıflarına göre aşağıdaki gibi 3 sınıfa ayrılmıştı:

1. Az Tehlikeli Sınıf: Büro faaliyetleri, perakendecilik, lokantalar, okullar vb.
2. Tehlikeli Sınıf: Ayakkabı, mobilya, deterjan, et üretimi, diş hekimliği vb.
3. Çok Tehlikeli Sınıf: Yapı sektörü, Ağır sanayi, hastaneler vb.

Nace Kodları karşılığı **az tehlikeli sınıfta** yer alan işyerleri; **50’den az** çalışanı olan firmalarda sürekli işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı görevlendirilmesi dışında kalan tüm mevzuattan yükümlüdür. **31 Aralık 2023** tarihinden itibaren de sürekli olarak işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı ile çalışmak için sözleşme yapmaları zorunluluğu başlamıştır.

2.3. İdari Yaptırım

Bu yükümlülüğü yerine getirmeyen işletmelere Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından her ay için ayrı olmak üzere cezai işlem uygulanacaktır. Bu ceza miktarları;

Az Tehlikeli İş yerlerinde

- İş güvenliği uzmanı çalıştırmama** : her ay için 11.735.00 TL
İşyeri hekimi çalıştırmama : her ay için 11. 735.00 TL, şeklindedir.

2.4. Kanunun Amacı İşyerlerinin Yapacakları

Bu kanun işletmeler içerisindeki iş kazaları, maddi hasarlı kazalar ve meslek hastalıklarının önüne geçmek ve iş günü kaybını önlemek amacıyla yürürlüğe girmiştir.

Bu hizmeti satın alan işletmelerin çalışma alanı içerisinde iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi tarafından;

- Risk değerlendirmesi
- Acil durum eylem planı
- İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri
- Sağlık ve güvenlik kontrolleri gibi hizmetler sunulacaktır.

2.5. İşverenler Ne Kadar Hizmet Satın Alacaklardır?

---

işyerlerine/işletmelere altı haneli bir kod verilmektedir. Ülkemizde birçok alanda yürütülen Avrupa Birliğine uyum çalışmaları kapsamında, NACE kodu uygulaması da kullanılmaya başlanmıştır. Firmanıza ait nace (faaliyet) kodunu 2 farklı şekilde de öğrenebilirsiniz. Bu yollar;

- **Sosyal Güvenlik Kurumu sicil numarasından:** SGK sicil numarası 23 rakamdan oluşmaktadır. Nace kodu Sosyal Güvenlik Kurulu sicil numarasının ikinci hanesinden başlayıp 3,4,5,6 ve 7. haneleri olarak belirlenmiştir.
- **Vergi levhasından:** Vergi levhasında mükellefin adı soyadı, ticaret unvanı, iş yeri adresi ve vergi türünden sonra “ana faaliyet kodu ve adı” şeklinde bir kısım vardır. Bu satırdaki 6 rakamlı kod, nace kodunu ifade eder.

Belirlediğiniz bu NACE kodunu da <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/02/20170227M1-1-1.pdf> listesinden bularak işyerinizin tehlike sınıfını tespit edebilirsiniz.

İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmeliğin 12 nci maddesi uyarınca bir işyerinin tehlike sınıfı az tehlikeli ise o işyerindeki her çalışan için aylık 10 dakika bir süre ayırması ve çalışmalarını bu süreye göre planlaması esastır.

İşyeri Hekim ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmeliğin 12 nci maddesine göre; Az tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına ayda en az 5 dakika işyeri hekiminin görev yapması gerekmektedir.

İşyeri Hekimlerinin Çalışma Sürelerini Gösterir Tablo

İşyeri Hekimliği (İH)	Çalışma süresi (çalışan * dk /ay)	Tam zamanlı İGU (çalışan)
Az Tehlikeli Sınıfta	5	2000
Tehlikeli Sınıfta	10	1000
Çok Tehlikeli Sınıfta	15	750

İş Güvenliği Uzmanlarının Çalışma Sürelerini Gösterir Tablo

İş Güvenliği Uzmanlığı (İGU)	Çalışma süresi (çalışan * dk /ay)	Tam zamanlı İGU (çalışan)
Az Tehlikeli Sınıfta	10	1000
Tehlikeli Sınıfta	20	500
Çok Tehlikeli Sınıfta	40	250

Yukarıdaki tablodaki çalışma süresiyle çalışan sayısını çarptığımızda aylık almanız gerek hizmet süresini hesaplayabileceksiniz.

2.6. Eğitimi İşverenin de Alabileceği

İş sağlığı ve güvenliği uygulaması, hizmet alımı veya işverenin kendisinin eğitim alması yoluyla olacaktır.

Eğitim alan bir işveren, işyerindeki sağlık hizmeti dışındaki hizmetleri verebilecektir. Buna göre, işveren veya işveren vekili, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğüyle protokol imzalamış kurum, kuruluşlar veya üniversiteler aracılığıyla verilen eğitimlere dahil olabilecektir. Bu eğitimlere herhangi bir mezuniyet şartı aranmaksızın, 18 yaşını dolduran herkes katılabilecektir. Buradan e-sertifika alınması yeterli olacaktır. Sağlıkla ilgili süreçleri ise kamu sağlık kurumları veya aile hekimlerinden takip edebilecektir. Eğitim almayan işverenler, iş sağlığı ve güvenliği uzmanlarından hizmet alımı yapmak durumundadır.

2.7. 2023 Yılında Neler Yapılmalı

Öncelikle, işyerinizde sigortalı olarak çalışan işçi sayısına göre bir işyeri hekimi ve bir iş güvenliği uzmanı bulundurmalı ya da bu hizmeti dışarıdan Ortak Sağlık Güvenlik Birimi yetki belgesi olan kuruluşlardan almalısınız.

Her şart altında bu hizmeti aldığınıza dair Çalışma Bakanlığına bildirim yapmalısınız. Bu bildirim tek yolu ise İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğünün açmış olduğu İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt ve Takip programına (İSG-Katip) kayıtlı mümkündür.

Yıllık çalışma ve yıllık eğitim planları oluşturulmalı, eğitim ve çalışma planlarına sadık kalınmalıdır.

İşyerinde işçilerin eğitimlerine tam katılım sağlanarak temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri, çalışma koşulları ve yapılan işlerle ilgili özel eğitimler düzenlenmelidir.

Çalışan işçilerin hızlıca sağlık dosyaları incelenmeli gerekli test ve tahlilleri yaptırılarak işyeri hekimi tarafından fiziki muayeneleriyle işe uygunluğu belirlenmelidir.

Tüm bu çalışmalar mutlaka kayıt altına alınmalı ve mevzuatta belirtilen sürelerde tekrarlanıp saklanmalıdır.

2.8. 2023 Aralık'tan Önce Neler Yapılması Gerekliyor

6331 sayılı Kanun, çalışan sayısı 50'den az ve az tehlikeli sınıfa dahil işyerleri için de uygulanmaktadır. Kanununun 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla devreye giren kısmı iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekiminden İSG-Katip ataması ile sürekli İSG hizmeti alınmasıdır.

Yoksa 31 Aralık 2023 tarihinden önce de 50 çalışan sayısından daha az kişiyle az tehlikeli sınıfta faaliyet gösteren işletmeler aşağıda bazı başlıkları verilen kanuni yükümlülükleri zaten yapmak zorundaydılar.

1. Tüm Çalışanların Sertifikalı İSG Eğitimi Alınması
2. İSG Risk Değerlendirme Raporu Hazırlanması
3. Acil Durum Planları, Yangın, Tahliye Eğitimi ve Tatbikatları (Yılda 1)
4. Çalışanlar arasından belirli kişilerin ilkyardımcı sertifikası alması
5. Koruyucu donanım ve ekipmanların (KKD) belirlenmesi, tedariği, eğitimi, teslim tutanağı
6. İSG talimatlarının ve prosedürlerin hazırlanması
7. İşyerinde kullanılması gereken iş güvenliği işaretlerinin belirlenmesi
8. İşe giriş sağlık raporu alınması

III. SONUÇ

7033 sayılı Torba Kanun ile 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi çalıştırma yükümlülüğü kamu kurumları ile 50'den az çalışanı olan az tehlikeli işyerlerinde 01.07.2017'den 01.07.2020'ye ötelenmişti.

7252 Sayılı Dijital Mecralar Komisyonu Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan "1/7/2020" ibaresi "31/12/2023" şeklinde değiştirildi. Az tehlikeli işyerleri de iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi çalıştırmak zorunluluğu 3,5 yıl daha ertelendi.

İşveren çalışanları arasından iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi bulunması halinde görevlendirebileceği gibi bu hizmetin tamamını veya bir kısmını ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet olarak yerine getirebilir.